

RATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 10. (D. u.) Službeno se javlja. Nikakovi osobiti događaji. — Poglavlica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 10. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Traju dalje engleski izvidnički sunci. Jači su odjeli provalili jugozapadno od Monchya. Kod obrane protiv njih dopremljeni su zarobljenici. Na veče je paljba mnogostruko oživjela. — Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Sjeverno od Reimsa provališe nasrtajne čete u neprijateljske jarke, te dovedoše natrag zarobljenika. Pojačana bojna djelatnost sa obje strane Onesa. — Bojna skupina vojvode Albrechta: Sjeverozapadno i zapadno od Clamonta traje od večera dalje živahna paljba Francuza. Poslije jednosatne topovske pripreme udariše popodne jaka neprijateljska odjeljenja medju Averbillersom i Badonvillersom, te su djelomice provalile u naše prve jarke. Neprijatelj se je uslijed naših protunavala povukao u svoje izlazne jarke. Württemberske nasrtajne čete, nasauski domobranci i bacaoci plamena zarobiše kod nekog sunka u francuske položaje jugozapadno od Markircha 1 časnik i 36 momaka. — U posljednja dva dana sastrijeljeno je 28 neprijateljskih lijetala i 1 privezani balon. Lovska skupina Bölske oborila je svog 200. protivnika. — Sa ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Radosni događaj u našoj carskoj kući.

Beč, 10. (D. u.) Njezino Veličanstvo carica porodila je danas u 10 sati i 40 časaka prije podne u Badenu princa. Visoka rodilja i novorođeni princ su zdravi.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 9. (D. u.) Proračunski se provizorij prešnjim putem stavlja na dnevni red. Rješavajući dnevni red, upućuje se osnova glede uprave fidejkomisnih dobara bez rasprave pravnom povjerenstvu. Nakon toga opravdava Exner svoj predlog glede prometnih naredbja za velika gospodarska i industrijalna poduzeća. — Izakako je stavilo još nekoliko govornika svoje predloge, otvara se rasprava o proračunskom provizoriju. Riječ prihvaća ministar-predsjednik Seidler i kaže medju ostalim: Ako već stare tradicije, koje su bile pokušane u vjernoj odanosti caru i domovinu, pružaju čvrsto puzdanje, da gospođa ne će državi uskratiti ona sredstva, koja ona treba za ispunjenje svojih zadaća, to nije rasprava, koja je onomadna kod vijećanja o prešnom predlogu Čedika bila ovdje vodjena, ostavila nikakove sumnje o tom, da se vlada smije i u ovo teško doba nadati dobrohotnom uvažanju svoje molbe glede odobrenja proračunskog provizorija. Ministar-predsjednik pripominje na to, da će prihvat ove osnove, a pogotovo prihvat § 3. pružiti državi potrebna sredstva za srećno dokrajčenje mira. Ministar-predsjednik upućuje na smjerove vladine politike — kako ih zje obrazložio bio u zastupničkoj kući — glede rješavanja budućih gospodarskih i socijalnih zadaća. Vlada se kani kod preporoda i izgrade našeg budućeg unutrašnjeg državnog života čvrsto držati toga, da se narodima Austrije u smislu pojma narodne autonomije, koja ne prelazi preko zemaljski hgranica, prizna pravo samoodređivanja u toliko, u koliko se to može dovesti u sklad s pretpostavkama za uzdržavanje i razvoj državne cjeline. Ministar-predsjednik opetuje svoje izvaje, izrečene u zastupničkoj kući, glede pojma samouprave, prema kojoj ne smije jeina narodnost potlačivati drugu, prema kojoj ali vlada načelno otklanja samoodređivanje prema poznatom uzorku, kao da bi bilo svako narodnosti slobodno, da ostane u državi ili da ju ostavi i time ju upropasti. Unutar označenog okvira bila bi moguća prešna uspostava miroljubivih odnošaja u Českoj, kao i po državne interese udovoljivo rješenje jugoslavenskog pitanja. Ministar-predsjednik upućuje zatim na to, da su bili onomadne pozvani pročelnici svih stranaka, da se slože glede osnovke, na kojoj bi se mogao postići unutrašnji mir u našoj domovini. „Smatram“, veli on, „svojom osobitom dužnošću, da obavijestim o svemu tomu visoku ovu kuću i zamolim ju, da u teškom ovom trenutku ne određi vladi svoje primoci“. Nakon rasprave, u kojoj je govorio frajher Paris-Sensenberg i grof Meran, te ministar željeznica frajher pl. Bahnhans, prihvaćen bje proračunski provizorij u drugom i trećem čitanju.

Mir sa Rusijom.

Berlin, 10. (D. u.) „Nordd. Allg. Zeitung“ objavlja tekst ruskog dodatnog ugovora. Ovaj govori

u 10 točaka o slijedećim pitanjima: 1. uspostava diplomatskih i konzularnih odnošaja; 2. uspostava državnog ugovora; 3. uspostava privatnih prava; 4. odšteta za civilne štete; 5. izmjena ratnih zarobljenika i interniranih civilnih osoba; 6. skrb za one, koji se vraćaju; 7. amnestija; 8. postupak sa trgovačkim ladjama i brodovnim tovorima, koji padoše u neprijateljske ruke; 9. organizacija arhipela Spitzberg i 10. zaključne ustanove. U posljednjima se ustanovljuje, da dodatni ugovor stupa sa mirovnim ugovorom istodobno u krijepost, u koliko nije u dodatnom ugovoru nešto drugo odlučeno.

Iz Rusije.

Sangaj, 7. (D. u.) Reuter. Novine javljaju, da je oboružano 2000 njemačkih ratnih zarobljenika, da pomognu boljševicima. Kitajske su čete otišle iz Harbina prema granici, da podupru Semenova.

Petrograd, 8. (D. u.) Petr. brz. ured. U sedmoj petrogradskoj skupštini maksimalističke stranke držao je Trocki govor o ratu i miru te je izjavio, da je odstupio od mjesta pučkog povjerenika za vanjske poslove.

London, 9. (D. u.) Reuter. „Daily Mail“ donosi iz Petrograda dne 7. t. m., da se je uslijed Leninova upliva veoma umanjila volja boljševika do ratovanja. Uvidja se da nije moguće nastaviti rata. Napuštanje Petrograda brzo napreduje. Pučanstvo je još uvijek čvrsto uvjeren, da će Nijemci unići u grad.

Preliminarni mir sa Rumunjskom.

Beč, 10. (D. u.) Iz stana se ratne štampa javlja: Na temelju ustanova preliminarnog mira sa Rumunjskom, napuštaju Rumunji od 7. t. m. dalje od njih zaposjednute dijelove Bukovine. Dne 7. t. m. po podne unišao je neki austro-ugarski bataljun u nazočnosti jednog divizijskog zapovjednika u grad Seret. Poslije radosnog pozdrava sa strana pučanstva držao je načelnik neprijateljskom invazijom teško prokušanog grada nagovor, u kojemu je uputio na jake pučanstva i na sreću, koju osjeća uslijed oslobodjenja te je istaknuo nepokolebljivu vjernost do nastije. U svom odgovoru je divizijski zapovjednik obećao, da će teško udarenom pučanstvu u svakom obziru pomoći, te je svršio trokratnim „živio!“ na carsku kuću. Pučanstvo je radosno povladjivalo.

* **Turski odaslanici** za mirovna pregovaranja sa provizornom kaukaskom vladom, otputovali su dne 8. t. m. na krovu parobroda „Artemis“, koji plovi za Trapezunt i Batum.

* **General Ratko Dimitrijevič**. Neki amsterdamski list doznaje, da će se prijašnji bugarski general Ratko Dimitrijevič, koji je za vrijeme rata služio u ruskoj vojsci, podati u Udružene države, gdje mu je ponudjeno nisko mjesto u vojsci Udruženih država.

* **Turska komora** je jučer svršila proračunsku raspravu te je u prisutnosti 170 članova jednodušno prihvatila proračun. Jedan član nije glasovao.

* **Prodaja njemačkih dobara u Udruženim državama**. Farmer, koji stoji na čelu sekvestracije dobara neprijateljskih inozemaca u Udruženim državama, bio je opunovlašten, da ona dobra prodaje. Prva će biti prodana ona dobra, koja pripadaju njemačkom caru, Bethmann-Hollwegu i Junkerima. Dne 8. t. m. raspravljala je senatna komisija za financijalne kredite o Palmerovom izvještaju. Iz ovoga proizlazi, da se namjerava uništiti nekoje stavke Njemačke u Udruženim državama. Palmer je u komisiji rekao, e bi neprijatelj morao znati, da sveze, koje je on mogao podržavati sa američanskim trgovinom i industrijom, nijesu uništene samo za vrijeme trajanja rata, već za uvijek. Uslijed svojih financijalnih operacija stekla je Njemačka upliva u trgovačkim i industrijalnim poduzećima u svim državama Unije i u njezinim prekomorskim zemljama. Palmer je izjavio, da su američanski interesi u Njemačkoj, prema njemačkim interesima u Udruženim državama, posve neznatni. On namjerava, da utržak iz prodaje neprijateljskih dobara, upotrebi za kupnju državnih papira. Ističe činjenicu, da nikako ne namjerava uništiti privatnih njemačkih trgovačkih obrata u Udruženim državama, ako su ovi od neznatne važnosti.

* **Pozivi u Japanu**. „Morning Post“ doznaje iz Tokija, da su 5. t. m. upozvana 5 godišta mornarice.

Iz naše povijesti.

Progoni na otoku Krku.

U zastupničkoj su kući dne 22. siječnja 1918. podnijeli zastupnici dr. Korošec, Spinčić, dr. Laginja i drugovi na ministra-predsjednika, ministra izvanjskih

poslova i ministra pravosudja ovu interpelaciju radi teškog progona pučanstva u Vrniku:

U početku je rata izdao upravitelj c. k. kotarskog poglavarstva na otoku Krku zapovijed na oružništvo, u kojoj se zapovijedi naredjuje uapšenje svih „individua, sumnjivih sa srbofilstva“. To je učinio na „višu zapovijed“. Naravski, da su zlobna individua tu panišnu zapovijed posve izrabila, kako bi nemile sebi ljude prema mogućnosti uklonila sa svijeta. U Vrniku je bilo više žrtava, medju njima i ova četiri čovjeka: 1. Privatni činovnik Niko Volarić, sin Nike iz Vrnika, bio je dne 28. srpnja 1914. bez ikakvog temelja uapšen i do 8. kolovoza 1914. držan u tamnici. Pošto mu se a ma upravo ništa nije moglo spočitnuti, bio je konačno bez preslušanja otpušten. No kroz to je vrijeme već zadobio bio klicu bolesti, kojoj je konačno i podlegao. Duboko ogorčen i nervozan, vratio se je iz tamnice. Dne 14. travnja 1915. morao je poći u vojništvo. Dakako da je bio „p. v.“ (hrvatski „politički sumnjiv“, O. ur.), te je pretrpio sve one šikanacije, kojima su oni pod „p. v.“ vazda izloženi. Morao je biti prevežen u bolnicu u Pulu, odane je bio još bolestan poslan u kader u Vuitenberg, gdje se je njegova teška bolest na plućama još pogoršala. Časnici, premda su bili upozoreni na bolesnog čovjeka, nijesu ništa učinili za njega. Dapače ni u bolnici nije bio primljen. Dne 5. travnja 1917. primio je taj jedni bolesnik mjesec dana dopista, kao zarobljenik (a ne kao bolesnik). Došavši kući, legao je smjestu u krevet, s kolega mu nije više bilo sudjeno da se digne. Četiri dana nakon svog dolaska kući, pregledao ga je nadliječnik u Labnu, dr. Ivo Ferenčić, koji je odmah izjavio, e on može da živi samo još nekoliko dana, jer da je lijevo pluće posvema uništeno, a od desnog pluća da djetuje samo još posve malen komadić. A tako jest i bilo: Dne 23. travnja 1917. umro je taj još mladi čovjek, ostavio iza sebe udovicu i četvero malene djece u najvećoj materijalnoj i moralnoj oskudici — kao žrtva c. k. činovnika i njihovog bjescomužnog bijesa proti Jugoslavencima, kao žrtva škanđaloznih sanitarnih prilika kod vojništva. Obitelj je Volarićeva materijalno uništena. Jer supruga, gdja. Anka Volarić, morala je da pravi dugove, da svog muža za vrijeme internacije i kasnije kod vojništva ma bilo kako uzmogne prehranjivati, te sebe kao i svoje četvero djece kroz teško to vrijeme nekako održavati. Maleni je onaj posjed posve opustošio bez gospodara. — 2. Jerko Oršić, starac od 76 godina, sin pok. Mate, bio je bez ikakva razloga od 29. srpnja do 6. listopada 1914. u zatvoru. Uslijed teških oskudica i uzrujanosti do-mogao se je teškog reumatizma. Veoma velika je i njegova materijalna šteta, koju je pretrpio uslijed svoje internacije. Jer u njegovoj je odsutnosti spalo gospodarstvo, bile su mu uništene ili pokradjene gospodarske zalihe, groždje itd. Njegov je sin Petar bio naime mobilizovan, drugi je sin Ivan bio istodobno interniran, kao i njegov otac. Imanje je njihovo bilo stoga bez nadzora i zapušteno. Obn Oršića ne znaju ni danas još, zašto austrijska oblast izvoljeva, da zatvori dva okretna državljana. Oni cijene samo materijalnu štetu, koju su pretrpjeli, na po priliki 12.000 kruna. Sad je sin Ivan još uvijek „sumnjiv“, i ne smije radi toga da se odaleči daleko od svog mjesta, uslijed česa opet u prvom redu trpi opskrba njegove obitelji. I posjednik Josip Oršić, sin Ivana, bio je c. k. oblastima iz nepoznatih uzroka nepoćudan. Tu nepoćudnost morao je okajati zatvorom od 28. srpnja do 16. listopada 1914. Povrativši se kući iz zatvora, pitao je po više puta spomenutog upravitelja kotarskog poglavarstva, zašto je uopće bio zatvoren, nakon česa mu je g. Karlo Lusina iza višekratnog sustezanja dao na znanje: „Jer je u Vašoj kući visjela slika srpskog kralja Petra“. Dakako da je to laž, o čem se je činovnik i onako mogao uvjeriti, da se je potrudio te pretraži kuću Josipa Oršića. Uostalom je ovaj izgovor izmišljen, jer bi bez sumnje vojnički sud bio odredio istragu proti Josipu Oršiću, da je stigla bila ovakova prijava. Stvar je pošla dalje. Oršić je kroz deseti godina upravljao poštanskim uredom svoje žene u Vrniku, jer je ona bila bolesna. Nakon njegove internacije izaslalo je poštansko ravnateljstvo svog činovnika u Vrnik, kojega je i onako teško oštećena žena morala plaćati iz vlastitih sredstava, dok joj nije u travnju 1916. bilo njezino mjesto prisilnim umirovljenjem oduzeto. Sve su molbenice njezine ostale bez uspjeha, a isto tako i natječajna molba, kadno je poštansko mjesto dva puta javno bilo raspisano. Kadno je Josip Oršić bio interniran, ostala je njegova bolesna žena sa petero nedorasle djece, ostavljena samoj sebi. Gospodarstvo je propadalo, a osobito je propala žetva groždja i smokava. I nakon njegovog su povratka oštećavali Oršiću njegov život, nuzdevši mu pravo kretanja, jer nije dobio nikakove propusnice, kako bi mogao ostaviti svoje

mjesto, te tako nije mogao dakle prodati svojih proizvoda, a niti kupovati živežnih sredstava. Materijalnu štetu, koju je pretrpio uslijed internacije i zakon iste, cijeni Oršić na 10.000 kruna, a osobito obzirom na njegovo zdravlje, još je znatnija. — Sve su ove jade i nevolje prouzrokovali zlobni i nesavjesni činovnici. Nema li nikakve kazne za takove ljude? Nepovjerenje pučanstva, koje je preživjelo sve ove događaje, prema državi jest i onako tako duboko, da će se tomu teško moći domoći. Nezaključivost ali one klike, koja je narod tako teško proganjala, hode narod neprestano u oči. Pitamo spomenute ministre: „Da li su pripravnici, da pučanstvu Vrbnika, kojemu su austrijski činovnici zadali toliko jada i nevolje, pruže potpunu zadovoljstvinu, i da li su spremni, da te besavjesne činovnike bezobzirno i egzemplarno kazne?“ Beč, 5. siječnja 1918. (Sljede potpisi.)

Domaće vijesti.

Imenovanje. Profesor na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, Franjo Novljan, od početka rata s Italijom vojno neprestano na italijanskom bojištu. Za junačko držanje pred neprijateljem odlikovan je već četiri puta i to tri puta previsnjim pohvalnim priznanjem a jedamput vojnim zaslužnim križem s ratnom dekoracijom i mačevima. Ovih dana bio je imenovan kapetanom.

Istarska djeca u Hrvatskoj. Iz Zagreba nam javljaju, da je onamo stiglo 80 istarske djece, koja će biti otpremljena u Gurgjevac. Ta su djeca iz Tinjana u pazinskom kotaru.

Neostalo papira za brzotiskovne strojeve. Dnevnim novinama u austrijskim pokrajinskim mjestima, koje se štampaju na tom papiru, prijeti silna pogibao uslijed užasnog poskupljenja cijena za papir. Dok novine, koje se štampaju na t. zv. rotacionim strojevima, primaju već kroz godine nužnu zalihu papira uz primjerene cijene, moraju one novine, koje rade sa papirima za brzotiskovne strojeve, plaćati više cijene, te su — pošto ne postoje nikakve određene najviše cijene — izložene na milost i nemilost proizvođačima, odnosno dobavljačima papira. Ponajviše vrijedi to za novinstvo u Puli. Da može ovdje izdavati ma bilo kakove novine uopće, mora nakladnik plaćati a ma upravo, što se veći, ilhvarske kamate, i mora da se zadovolji sa svakom ponudom, same da može doći do papira i da ne bude prinuđen obustaviti svoje poduzeće. Za vagon papira, koji se je u doba prije rata mogao dobiti bez ikakvih neprilika i molba i tkozna što još, plaćalo se je najviše 3.000 kruna, a danas u Puli 50.000 kruna, t. j. gotovo 17 puta više ili za 1667 postotaka više. Ako uza sve ove — a ma upravo užasne cijene — može nakladnik da govori o sreći, što je eto srećno došao do potrebitog papira, to si čitatelj može ipak nekako predočiti, s kakovim je veseljem skopčano izdavanje novina. Pošto su na izlaženje pokrajinskih listova vezane na tisuće egzistencija, to ne treba upravo prstom u oko upućivati na pogibao, koja prijeti uslijed ove krize glede papira. Vlada nužnost još uvijek nije uvljela, da upravo pokrajinsko novinstvo treba mnogo više zaštite, negoli velike novine, jer mu s jedne strane nedostaje paušala, a s druge je strane iznos za uvrstbine prema dosadašnjim cijenama a ma upravo neznatan. A visina cijene za ovakove novine imade i svojih granica, jer se mora imati na umu konkurencija s velikim novinama. Novine, štampane na papiru za brzotiskovne strojeve, rade, kako se je pouzdano moglo ustanoviti, već od duljeg vremena ovamo uz velike gubitke, te ne će moći toga više izdržati, pošto je u tom pogledu od dana u dan sve gore. Stoga se obraćamo na c. kr. ministarstvo trgovine sa prešnom molbom, da gled uredjenja cijena papira za brzotiskovne strojeve, koja je molba već odavna bila podasirta, što skorije riješi, jer bi prekasno riješenje za gdjekoji list moglo biti kobno. Skrajnje je vrijeme, da se nešto u toj stvari učini, kako bi se stalo na put pogibelji.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata počevši od broja 2201.

Dopisi iz Istre.

Republika labinska na nogama. Iz Labina nam pišu: Već više puta imadosmo prigode čitati u Vašem cijenjenom listu o našim odnosajima u Labinu i Labinštini, osobito o velikoj osobi našega — na žalost općinskog šefa — „Kekina“ vulgo Millevoisa — je le Žugajčan ili Škarpoč — za danas ne znam! Da odnošaji naši nijesu ružičasti — ne treba da kažem — to je već svima poznato — rat je! — 27. prošlog mjeseca bijaše Labin na nogama! — I stari Grča — i Šior notajo Piličat — stari Fržulin iz Svete Nedjelje — obermagaciner Basilio Signorelli — uopće sve velike glave labinske trču — po njihovu — šetaju se po trgu! Sve je nekako uzrujano — očekivaju, što će biti! — Ide se za biti! — uzdržaj republiku na čelu sa Kekinom Škarpoč Žugajčanom — Millevois-em — ili hoće li on demisionirati! Došao je već na 26. siječnja iz podneva glavom uprave poglavarstva g. Luković! Naši — trojica kod aprovizacije — župnik Hruy, Mate Paliska i Jakov Černjul zahtijevaju račun od upravljanja! — Mali

— i jo šmaljo gobasti predsjednik republike — upravitelj i predsjednik općinske aprovizacije izraziše se — da oni nemaju prava — znati račune! Otvara se sjednica. — Naši stoje na svome pravu — g. Luković traži isto od „presidenta“ — a mali Kekin — jednostavno odgovara — io non gli daro! — Nastaje buna — pravdanje se i zahtijevanje koliko od poglavara i naših — ali — „mali“ se drži — io non gli daro! G. kapetan mu prijeli — sa kobnim posljedicama — i naš „Kekin“ smije se mu u brk — cosa, La me metterà in prizon? Kapetan doduše podupira zahtjev naše stranke — dočim trojica Labinjana u istoj aprovizaciji mudro šuti — znade — bo — da pojaviti će se mnogo blata i gnjilotine — ta sam Kekin pripoznava — da — „forši“ će biti 4—5000 „manko“ — ali to da ništa ne smeta — — i najzad naš „veliki“ podeštat — posprdno diže se sa svojem mjestu — uzme šešir i kabanicu i u duhu provokatorskom — kao nekakav Salandra-Sonnino otiđe, pustiv tako i kapetana i ostalu sjednicu na cjedi! Očekivali smo, da će g. kapetan poduzeti korake protiv revolucionarnom našem šefu — ali kad smo vidjeli — da cijelo doba, odkada je on izašao iz općinske zgrade — isti načelnik Millevois — bez prestance ga oblijetavao i ča kna objed ga praktikio i uvijek u njega govorio i svoju podložnost i poslušnost obećavao, rekosmo: „Kada se sada nije srušila labinska republika — znamenje — da vlada sama hoće ju takovu imati!“ Ne kim bude. — Zora puca — doći će dan i za nas i za naš mukotrpni narod!

Dnevne vijesti.

Poštanski saobraćaj u Prilmorju. Današnjim danom proširuje se službeni djelokrug poštanskih ureda Oglej, Cervinjan, Fiumicello, Pleris, Terzo i Villa Vicentina; in saobraćaj vrijednosnim listovima i omotima. Kod omota je najviša težina ograničena na 10 kg a oznaka vrijednosti na 100 kruna.

Zašto nisu dalmatinski zastupnici bili kod glasanja u car. vijeću. Kako je poznato, Jugoslavenski je klub zaključio, da će zajedno sa Ceskim Svazom glasati protiv proračunskoga provizorija. Medjutim je, po izvještaju gradučkoga „Tagesposta“, protiv budgetnoga provizorija glasao Ceskil svaz u potpunom broju, a jednako su protiv provizorija glasali i svi Jugoslaveni „izuzevši dalmatinske zastupnike!“ „Tagespost“ dodaje, da dalmatinski zastupnici „nisu mogli navodno zbog prometnih zapreka pravodobno stići u Beč“. „N. Fr. Presse“ kaže, da nije moglo doći 10 dalmatinskih zastupnika. Svakako će se sa nadležnoga mjesta Jugosl. kluba razjasniti ova stvar.

Tudjinsko slugo. Sva naša nesreća i žalosna tragedija osniva se na tom, da su u našem narodu sve od najdavnijih vremena imali kornilo u rukama oni, kojima je bio više pred očima vlastiti interes, negoli interes vascjeloga naroda. Takvi su narodni vodje, pa bili oni i knezovi i bani, izdavali domovinu i zemlju, koja im bijaše povjerena, predavali tudjincima, koji bi im za uzdarje osigurno ili pomozlo njihova imanja. Tako bijaše u starodavna vremena. Danas pak, kad je naše vlastite i plemstva djelomično nesitno, a djelomično se otuđila jeziku i narodu svome, te ne igra više u narodnim pitanju kod nas nikakve uloge, traže tudjinci, kako bi zava-

dili i razdvojili narod, izdajice i plaćenike u samim narodnim redovima. Kaošto ima svagdje i u svemu pšenice i kukolja, tako ima i u narodu ljudi dobrih i zlih, svjesnih i podlih, ljudi značajnih narodnih i ljudi beznačajnih nenarodnih i narodnih izdajica. Ima ljudi, koji osjećaju svoju inferiornost, osjećaju da su nesposobniji od drugih, i tu im njihov jal, njihova beznačajnost ne da mira, nego se laćaju svih sredstava, te blate sve ono što je dobro, što je pošteno i značajno. I ti ljudi uvijek su dobro došli neprijateljskim namjerama. Služe im vjerno, dobivaju za to nekakve pripomoći od svojih gospodara i postaju tako tudji plaćenici, kojima je narod deveta briga, a glavna im je svrha doći do što punijih jaslara, gdje će nasitiiti svoju zvijersku pohlepu. Takovih ljudi, koji se svagdje zbiju u jednu podmuklu kliku, ima u svakom narodu. I za čudo sve se te protivnarodne plaćeničke klike u raznih naroda međusobno divno razumiju, te odobravaju međusobno svoje smjerove. Ti će ljudi pristajati uz svaku vladu, uz svaki sistem, snači će se u svim prilikama i svagdje će znati, da se ne samo prilagode, nego će u stanovitim slučajevima i uz dane okolnosti odabrati ono, što su jučer psovali, a psovali ono, što su jučer s ludjačkom tvrdo-kornošću zagovarali. Naravno, da ti ljudi imaju uvijek na raspolaganje dosta sredstava za sijanje razdora, te izdavaju listove, koji pišu u njihovom duhu, i koji su uvijek slika njihove duševne sposobnosti i njihova značaja. U slobodnim, kulturnim i prosvjetljenim narodima nema za takove ljude opatanka. Jedino u narodima, gdje nije osjećaj slobode, narodnog ponosa i narodne vjere razvijen, može da njihov rad žanje nekakvog ploda. Prema tomu, kako cvate izdajnički posao tudjih plaćenika, orjenjuje se obično sposobnost dotičnoga naroda. U hrvatskom narodu poznati su danas ti ljudi pod imenom frankovci. Oni izdavaju svoj list u Zagrebu pod naslovom „Hrvatska“, a faktično taj list najuzasnije sramoti hrvatsko ime, najcrnje klevećući najbolje i najznačajnije hrvatske ljude. U Bosni izdava isto takova klika list „Hrvatski Dnevnik“, a u Ljubljani izlazi „Resnica“, koja ima 120 pretplatnika, ali ipak izlazi, jer svi ti nalaze obilno priznanja kod onih za koje rade, i koji ih zato obilno krme.

Dopusti za srednjoškoolce. Iz Beča nam javljaju, da je domobransko ministarstvo izdalo naredbu, kojom se također srednjoškoolskim učenicima, koji vrše vojničku službu, priznaje pravo na dopust od četiri tjedna u svrhu polaganja ispita. Ti se dopusti imaju podijeljivati onima, koji još u školskoj godini 1917/18. ne pohađaju škole, a niti primiše taj određeni dopust. Pravo na taj dopust imadu i oni, koji su već u prošloj školskoj godini primili takav dopust.

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 10. broj revljajnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim sadržajem: Dr. Tugomir Alaupović: Razvijanje narodne misli u Bosni. — Dr. I. Votar: Kooperacija narodnih sila. Dr. Ivo Politeo: Austro-Ugarska banka. — Dušan Plavšić: Bogoslav Mažuranić kao čovjek. — Smotra: Nizbrdice . . . (J. D.); U znaku mira (Niklas); Kriza u prometu sa stokom (Niklas); Drechslerova izdanja (prof. S. Alfirević); Muzika i kazalište (P. K.) itd. — Listak: Vladimir V. Janković: Za sreću pokolenja . . . Godišnja pretplata „Hrv. Njive“ iznosi K 36, pojedini broj 1 krunu. Narudžbe prima uprava u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

Srećke 4. razreda 9. razred. lutrije mogu se dignuti do 11. o. mj. kod poslovnice razredne lutrije **Jos. Krmpotić u Puli.**

==== Jedini hrvatski osiguravajući zavod. ====

„CROATIA“

-- osiguravajuća zadruga u Zagrebu --

Utemeljena godine 1884.

SREDISNJICA : Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnice i glavna zastupstva : OSIJEK, SARAJEVO I TRST.

-Zavodska imovina K 5,167,276.64
Isplaćene odštete K 7,729,996.96

Ovaj domaći zavod prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja :

I. Protiv šteta od požara :

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, itd.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.).

II. Staklenih ploča protiv razlupanja.

III. Na ljudski život:

- a) Osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti.
- b) Osiguranja miraza.
- c) Osiguranja životnih renta.

GIJENA
za štavu
za polu
romijee
sečno K
daji 12
OGLASN
upravi li

304

Be
ničkoj
bande
topovsk
general

Be
služben
djelatno
vjela. T
stili su
u pred
Moze u
natrag z
mačkog
stupio u
francus
katedral
ručnik
Bethga
jateljke
istočno
pruzi S
nova.

Rad
B
novoro
rašnji d
B
biti krš
u Baden
Karl
kardinal
bavarsk
nadvojv
varski d
ljevske
rodieno
izdan p

Be
iz Petro
siji vlad
nimu i T
rovnih
sija mno
na Kong

Pa
ovdješnj
K
ljaju, p
iz Engle
da stupi
boljševit

Be
Njemačk
dne 8. t
iz Dorp
skih gra
prevede
vima za
voda. N
mjerama,
6. članka
se prog
povjeren
na to u
odredjen
Njihov d
teskočam
ruske vo

* A
ljaju iz
koru su
moju, o
nakon o
Tamo je
tona. uku
kreati će

* R
11. t. mj.
prostoru
„Altonbla
norveške
sastojalo
Sognford
Nacijonal